

ΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΛΙΜΕΝΕΣ ΚΑΙ ΙΔΙΑ, Ο ΛΙΜΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΥΠΟ ΦΡΙΞΟΥ Γ. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Πολλά και διάφορα είναι τα σημεῖα ἐφ' ὧν θὰ ἡδυνάμεθα νὰ στηριχθῶμεν διὰ νὰ δώσωμεν μίαν εἰκόνα τῶν λιμένων τῆς χώρας. Περιωρίσθημεν ὅμως εἰς τὸν λιμένα Πειραιῶς, διότι ἡ κίνησις αὐτοῦ ὑπερβαίνει τὴν κίνησιν ὅλων τῶν λοιπῶν λιμένων τῆς χώρας ἐν τῇ συνόλῳ των, καὶ ἀφ' ἑτέρου διατίθενται δι' αὐτὸν πλείονα θετικὰ στοιχεῖα. Ἐπειδὴ δὲ ἀπεβλέψαμεν νὰ δώσωμεν μόνον μίαν γενικοῦ ἐνδιαφέροντος εἰκόνα τῆς ἐξελιξέως δυναμένην νὰ στηριχθῇ ἐπὶ ἀδιαμφισβητήτων ἀριθμητικῶν στοιχείων, περιωρίσθημεν εἰς τὴν παρακολούθησιν τῆς πορείας τῶν κάτωθι δεδομένων κατὰ τὸ 1952 ἐν σχέσει πρὸς τὸ 1951 καὶ τὸ 1938 :

α) Τῆς ναυτιλιακῆς κινήσεως.

β) Τῆς ἐμπορευματικῆς κινήσεως, μὲ ἰδιαιτέραν παρακολούθησιν τῆς ἐμπορευματικῆς κινήσεως τοῦ ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου, καὶ

γ) Τῶν τελωνειακῶν εἰσπράξεων τῶν λιμένων.

Τούτων ὅλων προτάσσομεν μίαν περιγραφὴν τῆς τεχνικῆς καὶ διοικητικῆς καταστάσεως τοῦ λιμένος Πειραιῶς, ὡς ἔχει σήμερον.

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΛΙΜΕΝΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Ὁ λιμὴν Πειραιῶς συγκαταλέγεται μεταξὺ τῶν κυριωτέρων λιμένων τῆς μεσογειακῆς λεκάνης. Προπολεμικῶς, τὸ μῆκος τῶν κρηπιδωμάτων αὐτοῦ ὑπερέβαινε τὰ 6 χιλιόμετρα, ἐκ τῶν ὁποίων πλέον τοῦ ἡμίσεος ἦσαν νέου τύπου καὶ ἐκ τούτων πάλιν τὰ 9000 εὐρίσκονται πρὸ θάλασσης ἄνω τῶν 8 μέτρων.

Αἱ λιμενικαὶ ἐγκαταστάσεις ἡδύνατο νὰ περιβληθοῦν μὲ τὰς τῶν καλυτέρων λιμένων τῆς Μεσογείου. Μνημονεύομεν σχετικῶς τὰς Ἀποθήκας (μὲ ἀναβατήρας καὶ λοιπὰς σχετικὰς εὐκολίας) ἐπιφανείας 50 000 τετραγωνικῶν μέτρων καὶ δυναμικότητος ἐναποθηκέσεως 70 000 τόννων. Ἀπορροφητήρας σίτου συγχρόνου δυναμικότητος (20 000 τόννων ὠριαίως). Δεξαμενὰς καθαρισμοῦ πλοίων μὲ τὸν ἀπαιτούμενον μηχανικὸν ἐξοπλισμόν. Γερανογέφυρας διὰ τὴν ἀνθράκευσιν. Σταθεροὺς καὶ μετακινουμένους γερανούς ἐκφορτώσεως. Προσδέστρας πλοίων. Τηλέφωνον. Ἡλεκτρικὴν ἐγκατάστασιν. Ὑδρ. Πλήρες ὄδικον καὶ σιδηροδρομικὸν δίκτυον. Ὑπαιθροὺς ἀποθήκας κ.λ.π. κ.λ.π.

Πάντα τὰ ἀνωτέρω ὑπέστησαν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου σημαντικὰς ζημίας, μὲ συνέπειαν, ὃ μὲν λιμὴν τοῦ Πειραιῶς νὰ ἀχρήστευθῇ ἐπὶ τι χρονικὸν διάστημα διὰ τὸ πλεῦρισμα μεγάλων ἐμπορικῶν πλοίων, ἡ δὲ ἀποκατάστασις τῶν ζημιῶν αὐτοῦ νὰ συντελεσθῇ βραδέως. Σημαντικὴ δυσχέρεια παρουσιάσθη εἰς

σημῆμα διὰ δελτίων πληρωμῆς, μέσῳ τραπεζῶν, ἐφεδρικῶν καὶ φυματικῶν ἐπιδομάτων καὶ συνέταξεν εἰς μεγάλην ἔκτασιν, τὸ πρῶτον παρ' ἡμῖν, διαφόρους στατιστικὸς πίνακας, χρήσιμους διὰ τοὺς ἐθνικοὺς λογαριασμούς. Τέλος, ἡ πρῶτη Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος συνελήθη μετὰ τοῦ ἐν Ἑλλάδι ὑποκαταστήματος τῆς «I. B. M.» πρὸς μηχανοποίησιν τοῦ ὄλου αὐτῆς λογιστικῶ συστήματος εἰς τὸ Κεντρικὸν καὶ τὰ Ὑποκαταστήματά τῆς.

τό σημείον τούτο, ἐκ τῆς ἀνάγκης καθαρισμοῦ τοῦ λιμένος ἀπό βυθισθέντα ἐντὸς αὐτοῦ πλοῖα.

Εἰς τὴν ἀνακαίνησιν, ἐπιδιόρθωσιν, καθαρισμὸν καὶ βελτίωσιν τοῦ λιμένος συνέβαλον : ἡ Οὐγρὰ, τὰ Ἐμπορικὰ καὶ Βιομηχανικὰ Ἐπιμελητήρια Ἀθηνῶν Πειραιῶς, τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον, αἱ Σιδηροδρομικαὶ Ἐταιρεῖαι, ἡ Ἐταιρεία ἀνεγκύσεως ναυαγίων. Ἡ σπουδαιότερα ὁμως συμβολὴ ὀφείλεται εἰς τὴν Ἀμερικανικὴν βοήθειαν.

Ὁ λιμὴν διοικεῖται ἀπὸ ἓνα Ἀυτόνομον Ὅργανισμὸν ἔχοντα δικαιοδοσίαν ἐπὶ τοῦ λιμένος καὶ ἐπὶ τῆς ἐλευθέρως ζώνης. Τὰ κυριώτερα καθήκοντα τούτου εἶναι : Ἡ κατασκευὴ καὶ συντήρησις τῶν λιμενικῶν ἐγκαταστάσεων. Ἡ ρύθμισις τῆς ἀγκυροβολίας καὶ προσδέσεως τῶν πλοίων. Ἡ παροχὴ ὑγειονομικῶν καὶ πυροσβεστικῶν ὑπηρεσιῶν. Ἡ ἐκτέλεσις φορτώσεων καὶ ἐκφορτώσεων διὰ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ προσωπικοῦ. Ἡ ἀποδοχὴ παράδοσις καὶ ἐναποθήκευσις τῶν ἐκφορτουμένων ἀγαθῶν. Ὁ καθορισμὸς τιμολογίων διὰ τὰς παρεχομένας ὑπηρεσίας καὶ δικαιωμάτων διὰ τὰ ἀποθήκευτρα καὶ τὰς ἀποθήκας. Ἡ εἴσπραξις δικαιωμάτων διὰ τὰ καταπλέοντα πλοῖα ὡς καὶ διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν ἐγκαταστάσεων. Ὁ ὄργανισμὸς διαθέτει εἰδικὸς χώρους διὰ τὴν ἐκφόρτωσιν ἐκρηκτικῶν καὶ εὐφλέκτων ρευστῶν ὕλων. Εἰς τὴν Διοικοῦσαν αὐτὸν Ἐπιτροπὴν ἐκπροσωπεῖται καὶ τὸ Κράτος.

ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Τὰ εἰς τὸν λιμένα Πειραιῶς ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἢ ἐσωτερικοῦ καταπλεύσαντα πάσης φύσεως πλοῖα (ἀτμόπλοια καὶ πλοιάρια) πλὴν τῶν πολεμικῶν καὶ λιμενικῆς χρήσεως τοιοῦτων, ἀνῆλθον κατὰ τὸ 1952 εἰς 16 231 χωρητικότητος 6 672 595 τόνων ἔναντι 16 310 χωρητικότητος 14 776 059 τόν. κατὰ τὸ 1938.

Ἐκ τῆς, ἀπὸ ἀπόψεως χωρητικότητος τῶν καταπλευσάντων πλοίων, συγκρίσεως τῆς ναυτιλιακῆς κινήσεως τῶν ὑπὸ παρατήρησιν ἐτῶν, προκύπτει ἐκδήλος μεταπολεμικὴ μείωσις, πλεόν τοῦ ἡμίσεος· ἄκρως ἐνδεικτικὸν στοιχεῖον διὰ τὴν δυσμενῆ μεταπολεμικὴν ἐξέλιξιν τοῦ λιμένος. Δίαν παρήγορον σημεῖον τυγχάνει, ὁμως, ἡ σταθερὰ καὶ συνεχῆς ἀνοδος, ἡ παρουσιάζομένη ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως καὶ ἐντεῦθεν. Οὕτω ὁ δείκτης τῆς χωρητικότητος τῶν καταπλευσάντων πλοίων ἀπὸ τοῦ 1945 καὶ ἐντεῦθεν παρουσιάζει τὴν κάτωθι ἐξέλιξιν :

1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952
100	162,7	314,2	361,2	418,3	488,7	496,0	520,5

Ἄς ἐλπίσωμεν ὅτι ἡ ἀνιούσα αὕτη ἐξέλιξις θὰ συνεχισθῇ, κατὰ τρόπον ὥστε νὰ φθάσωμεν τουλάχιστον τὰ προπολεμικὰ ἐπίπεδα.

ΚΑΤΑΠΛΟΙ ΑΤΜΟΠΛΟΙΩΝ

Τὰ εἰς τὸν λιμένα Πειραιῶς καταπλεύσαντα ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἢ ἐσωτερικοῦ πλοῖα (πλὴν τῶν πλοιαρίων καὶ ἰστιοφόρων τῶν ὁποίων ἡ συμμετοχὴ ἐν τῷ συνόλῳ εἶναι μικρὰ) ἀνῆλθον κατὰ τὸ 1952 εἰς 7087 χωρητικότητος 6 402 279 τόν. ἔναντι 575 χωρητικότητος 5 973 335 τόν. κατὰ τὸ 1951 καὶ 7356 χωρητ. 7 265 260 τόν. κατὰ τὸ 1938.

Οὕτω, ἀπὸ ἀπόψεως χωρητικότητος, παρατηρεῖται κατὰ τὸ 1952 αὐξησις κατὰ 7,2 ο) ἔναντι τοῦ 1951 καὶ μείωσις κατὰ 8,2 ο) ἔναντι τῆς προπολεμικῆς κατα-

στάσεως. Ἐκ τῶν ὡς ἄνω πλοίων κατέπλευσαν ἐκ μὲν τοῦ ἐξωτερικοῦ κατὰ τὸ 1952 2059 χωρητικότητος 4 705 857 τόν. ἔναντι 1955 χωρητικότητος 4 348 277 τόν. κατὰ τὸ ἔτος 1951 καὶ 3 204 χωρητικότητος 5 782 267 τόν. κατὰ τὸ 1938. Καὶ ἡ χωρητικότης τῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ καταπλευσάντων πλοίων παρουσίασε κατὰ τὸ 1952 αὐξησιν καὶ δὴ κατὰ 3,5 ο)ο ἔναντι τοῦ 1951 καὶ μείωσιν κατὰ 18,7 ο)ο ἔναντι τοῦ 1938.

Ἐκ δὲ τοῦ ἐσωτερικοῦ κατέπλευσαν 5 028 πλοῖα, χωρητικότητος 1 696 422 τόν. ἔναντι 3799 χωρητικότητος 1 425 058 τόν. κατὰ τὸ 1952 καὶ 4 152 χωρητικότητος 1.482.993 τόν. κατὰ τὸ 1938.

Ἀντιθέτως, ἡ χωρητικότης τῶν ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ καταπλευσάντων πλοίων κατὰ τὸ 1952 παρουσιάζεται ἠδὲν ἡξημένη καὶ ὄχι μόνον ἔναντι τοῦ 1951 καὶ δὴ κατὰ 19 ο)ο, ἀλλὰ καὶ ἔναντι τῆς προπολεμικῆς καταστάσεως καὶ δὴ κατὰ 14,4ο)ο ἀποτέλεσμα ἄλλωστε τῆς γενικῆς μεταπολεμικῆς πυκνώσεως τῶν συγκοινωνιῶν.

ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Κατὰ τὰ δεδομένα τοῦ Ο.Λ.Π. τὸ γενικὸν σύνολον τῆς ἐμπορευματικῆς εἰσαγωγικῆς καὶ ἐξαγωγικῆς ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ κινήσεως τοῦ λιμένος Πειραιῶς ἀνῆλθεν κατὰ τὸ ἔτος 1952 εἰς 3 640 871 τόν. ἔναντι 3 687 641 τόν. κατὰ τὸ ἔτος 1951 καὶ 3 423 295 τόν. κατὰ τὸ 1938. Παρατηρεῖται ὅθεν κατὰ τὸ 1952 αὐξησις κατὰ 1,3ο)ο ἔναντι τῆς προπολεμικῆς κινήσεως καὶ ἀνεπαίσθητος μείωσις ἔναντι τῆς κινήσεως τοῦ 1951. Εἰδικώτερον, ἡ εἰς τὸν λιμένα Πειραιῶς σημειωθείσα εἰσαγωγικὴ (ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ) κίνησις ἐμπορευμάτων ἀνῆλθεν κατὰ τὸ ἔτος 1952 εἰς 2 631 907 τόν. ἔναντι 2 791 136 τόν. κατὰ τὸ 1951 καὶ 2 262 418 τόν. κατὰ τὸ 1938. Παρατηρεῖται ὅθεν κατὰ τὸ 1952 ἔναντι τοῦ 1951 μείωσις κατὰ 5,8ο)ο, καὶ ἔναντι τῆς προπολεμικῆς κινήσεως αὐξησις κατὰ 23,3ο)ο.

Ἡ σημειωθείσα δὲ διὰ τὸ ἐξωτερικὸν ἢ ἐσωτερικὸν ἐξαγωγικὴ κίνησις ἐμπορευμάτων ἐκ τοῦ λιμένος Πειραιῶς ἀνῆλθεν κατὰ τὸ 1952 εἰς 752 414 τόν. ἔναντι 727 637 τόν. κατὰ τὸ 1951 καὶ 521 011 τόν. κατὰ τὸ 1938. Παρατηρεῖται ὅθεν κατὰ τὸ 1951 σημαντικὴ αὐξησις κατὰ 44,4 ο)ο ἔναντι τῆς προπολεμικῆς κινήσεως καὶ κατὰ 3,4ο)ο ἔναντι τῆς τοῦ ἔτους 1951.

Τέλος ἡ ἐμπορευματικὴ κίνησις τοῦ λιμένος Πειραιῶς ἀπὸ ἀπόψεως μεταφορτώσεως καὶ ἐφοδιασμοῦ ἀτμοπλοίων ἀνῆλθεν κατὰ τὸ 1951 εἰς 256 550 τόν. ἔναντι 168 688 τόν. κατὰ τὸ 1951 καὶ 386 135 κατὰ τὸ 1938.

Ἡ ἐν λόγῳ κίνησις κατὰ τὸ 1952 ὑπελήφθη, ὅθεν, τῆς προπολεμικῆς καταστάσεως κατὰ 32,6ο)ο ὑπερέδῃ ὅμως κατὰ 52,1ο)ο τῆς τοῦ 1951.

Αἱ στατιστικαὶ ἐμπορευματικῆς κινήσεως τοῦ ΟΛΠ δὲν ἀναφέρουν τὴν ἀξίαν τῶν κινήθεντων ἐμπορευμάτων. Πρὸς παρακολούθησιν ταύτης προσεφύγαμεν εἰς τὴν στατιστικὴν τοῦ Ἐμπορίου ὡς αὕτη καταρτίζεται ὑπὸ τῶν κρατικῶν ὑπηρεσιῶν. Ἡ παρακολούθησις τῶν κρατικῶν στοιχείων ἔχει ἐπὶ πλεόν ἡ κτημα ὅτι μᾶς παρέχει τὴν δυνατότητα νὰ συγκρίνωμεν καὶ τὴν ἐμπορευματικὴν κίνησιν ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου ἄλλων λιμένων τῆς χώρας, χρήσιμον ἔνδειξιν διὰ τὸν σχηματισμὸν γνώμης ὡς πρὸς τὴν σημασίαν καὶ ἐξέλιξιν αὐτῶν.

Τὸ σύνολον τῆς ἐμπορευματικῆς κινήσεως μόνον τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου (εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς ὁμοῦ) δι' ὁλόκληρον τὴν χώραν ἀνῆλθεν κατὰ τὸ 1952 εἰς 4 013 971 τόν. συνολικῆς ἀξίας 6 992 911 ἑκατομ. δρχ. ἔναντι 4 133 680 τόν.

ἀξίας 7 499 079 ἑκατομ. δραχ. κατὰ τὸ 1951 καὶ 4 090 608 τόνν. ἀξίας 24 910 ἑκατομ. δραχ. κατὰ τὸ 1938. Παρουσιάσθη ἔθεν εἰς τοὺς τόννους κατὰ τὸ 1952 μείωσις κατὰ 3 ο) καὶ ἀνεπαίσθητος αὐξήσις ἔναντι τοῦ ἔτους 1938.

Εἰδικώτερον διὰ τοὺς λιμένας Πειραιῶς, Θεσσαλονίκης καὶ Βόλου, ἡ ἐμπορευματικὴ κίνησις ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου αὐτῶν καὶ ἡ συμμετοχὴ ἐκάστου ἐν τῷ συνόλῳ τῆς ἐμπορευματικῆς κινήσεως ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου ὁλοκλήρου τῆς χώρας ἐμφαίνεται εἰς τὸν κάτωθι πίνακα :

	Τ Ο Ν Ν Ο Ι			ΑΞΙΑ ΕΙΣ ΕΚΑΤ- ΔΡΧ.		
	1938	1951	1952	1938	1951	1952
Ἑλλάς	4 090 608	4 133 680	4 013 971	24 918 575	7 499 079	6 992 911
Ἀναλογία %	100	100	100	100	100	100
Πειραιεὺς	1 671 790	2 317 628	2 176 474	9 857	4 409 613	3 959 054
Ποσοστὸν συμμετ.	40,3	56,0	54,2	39,6	58,8	56,6
Θεσσαλονίκη	4 719 180	548 871	438 771	4 249 491	1 150 109	973 062
Ποσοστὸν συμμετ.	11,5	13,2	10,9	17,0	15,3	13,9
Βόλος	147 857	100 808	89 298	1 079	171 232	147 916
Ποσοστὸν συμμετ.	3,6	2,4	2,2	4,33	1,43	2,1

Ἐκ τῆς παρακολουθήσεως τοῦ ἄνω πίνακος προκύπτουν τὰ κάτωθι : Ἡ συμμετοχὴ τοῦ Πειραιῶς παρουσιάζει μεταπολεμικῶς σημαντικὴν αὐξήσιν πλησιάζουσα τὸ 50ο) ἐπὶ πλέον μὲ ἐλαφρὰν μείωσιν κατὰ τὸ 1952. Ὁ λιμὴν Θεσσαλονίκης μεταπολεμικῶς παρέμεινεν περίπου εἰς τὰ αὐτὰ χαμηλὰ προπολεμικὰ ἐπίπεδα, ἐνῶ τὸ ἀνέκαθεν ἐλάχιστον ποσοστὸν συμμετοχῆς τοῦ λιμένος Βόλου κατῆλθεν κατὰ 50ο)ο.

ΑΙ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΑΙ ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ :

Αἱ πάσης φύσεως τελωνειακαὶ εἰσπράξεις ὡς καὶ ἡ ποσοστιαία συμβολὴ τῶν ὧς ἄνω τριῶν λιμένων εἰς τὰς τελωνειακὰς εἰσπράξεις ὁλοκλήρου τῆς χώρας ἔχει ὡς ἔπεται διὰ τὰ τελωνεῖα Πειραιῶς, Θεσσαλονίκης καὶ Βόλου :

	ΠΟΣΑ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΩΝ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΕΙΣ ΕΚΑΤ. ΔΡΧ.			ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ο) ΕΙΣ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΑΣ ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ		
	1938	1951	1952	1938	1951	1952
Ἑλλάς	3 042	1 943 729	1 724 828	100,0	100,0	100,0
Πειραιεὺς	1 585	1 219 559	1 238 900	52,1	79,0	71,8
Θεσσαλονίκη	665	180 080	258 220	21,8	11,7	15,0
Βόλος	125	31 632	40 764	4,1	2,0	2,4

Ἐκ τοῦ ὧς ἄνω πίνακος προκύπτει, ὅτι τὸ ποσοστὸν συμβολῆς τοῦ λιμένος Πειραιῶς εἰς τὸ σύνολον τῶν πάσης φύσεως τελωνειακῶν εἰσπράξεων ὁλοκλήρου τῆς χώρας ἠδὲξήθη μεταπολεμικῶς περὶ τὰ 50ο)ο ἐπὶ πλέον τῶν προπολεμικῶν τοιοῦτων, ἐνῶ ἀντιθέτως, τὸ ποσοστὸν συμβολῆς τῶν λοιπῶν λιμένων παρουσιάζει μεταπολεμικῶς αἰσθητὴν μείωσιν.